

TIZIMLI KIMYOTERAPIYA BILAN DAVOLANAYOTGAN SUT BEZI SARATONI BO'LGAN BEMORLARNI QO'LLAB- QUVVATLASH VA IMMUNOTERAPIYA REJIMINI OPTIMALLASHTIRISH

Xalikova Feruza Sharopovna

Buxoro davlat tibbiyot instituti, O'zbekiston
<https://doi.org/10.5281/zenodo.8372425>

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 18-September 2023 yil
Ma'qullandi: 20-September 2023 yil
Nashr qilindi: 23-September 2023 yil

KEY WORDS

Sut bezi saratoni, kimyoterapiya, immunoterapiya, b-lymfotsitlar

ABSTRACT

Dunyodagi ekologik va ijtimoiy-iqtisodiy vaziyat deyarli barcha mamlakatlarda malign neoplazmalar bilan kasallanishning intensiv o'sishiga olib keldi. Olib borilgan ilmiy izlanishlarning maqsad va vazifalariga muvofiq, Respublika ixtisoslashtirilgan onkologiya va radiologiya ilmiy tibbiyot markazi Buxoro filialining kimyoterapiya bo'limida 2021 yildan 2023 yilgacha o'smaga qarshi palliativ davo olgan 172 nafar disseminatsiyalangan sut bezi saratoni bilan og'rikan bemorlar o'rtasida so'rov o'tkazildi.

Dolzarbliqi: Dunyodagi ekologik va ijtimoiy-iqtisodiy vaziyat deyarli barcha mamlakatlarda xavfli o'smalar bilan kasallanishning intensiv o'sishiga olib keldi [1,3,5]. Umumiy shakllar sonining ko'payishi bilan kasallanishning barqaror o'sishi kuzatildi [4,6,8]. Rossiyada saraton kasalligi barqaror o'sib bormoqda. Xavfli o'smalar bilan kasallanganlar soni mamlakat aholisining 1,4 foizini tashkil qiladi. Rossiya aholisining o'lim darajasida xavfli kasalliklar uchinchi o'rinni egallaydi va 13% ni tashkil qiladi.[30]. Ayollarda saraton o'limining juda muhim sabablari sut bezlarining xavfli o'smalaridir [9,10,11]. Butun dunyoda, asosan, rivojlangan mamlakatlarda ushbu kasallikdan kasallanish va o'lim ko'paymoqda. O'zgartirilgan hujayralarni yo'q qilishda B limfotsitlarining ishtirok etishining keng imkoniyatlari uzoq umr ko'radigan B hujayralari mavjudligi sababli ortadi, bu IL4 ning Fas qarshiligini qo'zg'atish qobiliyati bilan bog'liq [15,17]. Shu bilan birga, saraton kasalliklarida immunoglobulinlarning turli sinflari va aylanma immun komplekslari darajasidagi o'zgarishlarning tabiati haqidagi adabiyot ma'lumotlari bir-biriga ziddir [14,19]. Antitumorlarni himoya qilishda antikorlarning roli ikki xildir. Ular antijenlar va komplementlar bilan bog'langanda hujayralarni yo'q qilishga qodir ekanligi ma'lum. Bundan tashqari, antikorlar opsoninlar vazifasini bajaradi, fagotsitik hujayralar samaradorligini oshiradi. Antikorlar Fc fragmenti orqali sitotoksik limfotsitlar va maqsadli hujayra bilan bog'lanib, antikorga bog'liq hujayrali sitotoksiklikni amalga oshirishda ishtirok etishi mumkin. [12.11]. Boshqa tomondan, T-limfotsitlar va antikorlar, immun komplekslar va mos ravishda antigen yoki antikorlarning ko'p bo'lgan komplekslari vositachiligida qotil faolligini blokirovka qilish mumkin. Ba'zida sitotoksik antikorlar saraton antijenlariga qarshi ishlab chiqariladi, bu antikorlar yo'qligida nafaqat saraton hujayralarini o'ldirmaydi, balki ularni boshqa himoya omillarining ta'siridan

himoya qiladi, masalan, hujayra immuniteti (blokirovka hodisasi). Immunitetni himoya qilish mexanizmlarining xilma-xilligiga qaramasdan, ular har doim ham shish paydo bo'lishi va rivojlanishiga to'liq to'sqinlik qila olmaydi. Adabiyot shuni ko'rsatadiki, o'sma rivojlanishi bemorlarda qo'shimcha ravishda immunologik tanqislikni shakllantiradi [1,2,9]. Shunday qilib, o'simta hujayralari immunitet tizimini susaytiradigan poliklonal mitogenlarni keltirib chiqaradi va uni o'ziga xos bo'lmagan himoya omillarini ishlab chiqarishga majbur qiladi. Neoplazma membranasi, o'zi sintez qiladigan oqsillar tufayli, ba'zi hollarda sitotoksik moddalarni o'tkazmaydigan bo'ladi. Xavfli o'simtaning rivojlanishi paytida tananing immunologik reaksiyalarini ko'plab eksperimental va klinik tadqiqotlar natijalari o'simtaga qarshi immunitetning o'ziga xos mexanizmlari va o'simta rivojlanishidagi o'zgarishlarni etarlicha aniqlik bilan baholashga imkon bermaydi. Xususan, saraton kasalliklarining immunologik holatini o'rganish har doim ham bu borada muayyan xulosalar chiqarishga imkon bermaydi.

Tatqiqot materiallari and tekshirish metodlari. Olib borilgan ilmiy izlanishlarning maqsad va vazifalariga muvofiq, Respublika ixtisoslashtirilgan onkologiya va radiologiya ilmiy tibbiyot markazining kimyoterapiya bo'limida o'smaga qarshi palliativ davo olgan 172 nafar disseminatsiyalangan ko'krak bezi saratoni bilan og'rigan bemorlar o'rtasida so'rov o'tkazildi. Buxoro filiali, 2021 yildan 2023 yilgacha. O'rganilayotgan bemorlar guruhlariga bo'lingan. Asosiy guruh 123 bemordan iborat bo'lib, ular asoratlarni bartaraf etish uchun kimyoterapiya davrlarida hamroh bo'lgan immunoterapiyani o'z ichiga oladi. Taqqoslash guruhi faqat palliativ kimyoterapiya olgan 49 kishidan iborat edi.

Natijalar. Tekshiruvdan o'tgan bemorlarning o'rtacha yoshi $54,0 \pm 4,2$ yoshni tashkil etdi. Ushbu tadqiqotning maqsadi va vazifalariga muvofiq, barcha tarqalgan ko'krak bezi saratoni bilan kasallangan barcha ayollar laboratoriya diagnostikasi, immunologik monitoring, qonning umumiy ro'yxati va biokimyoviy ko'rsatkichlarini baholashdan o'tkazildi. U tarqalgan ko'krak bezi saratoni bilan og'rigan bemorlarda yuqumli va yallig'lanish kasalliklarining kuchayishi bo'lmaganda amalga oshirildi. Olingan ma'lumotlar Buxoro viloyati aholisi uchun mintaqaviy me'yor sifatida qabul qilingan sog'lom shaxslarning ko'rsatkichlari bilan taqqoslandi. Barcha guruhlarda dastlab ESRning sezilarli o'sishi kuzatildi - normal qiymatlarga nisbatan 5 baravar. Eozinofiliya va limfopeniya tendentsiyasi kuzatildi ($p < 0,05$). Boshqa parametrlar uchun kuzatuv guruhlarida normal qiymatlar va ko'rsatkichlar o'rtasida sezilarli farqlar topilmadi. Taqqoslash guruhi va asosiy guruhni dastlabki gemogramma holati bo'yicha solishtirish mumkin edi. Bemorlarda biokimyoviy qon testlari umumiy oqsil, umumiy bilirubin, qoldiq azot, karbamid, qon shakar, fibrinogen va PTI darajasini aniqlashni o'z ichiga oladi. Barcha bemorlarda sanab o'tilgan ko'rsatkichlar fiziologik me'yorda edi, chunki bu tadqiqotga qo'shilish sharti edi. Bundan tashqari, eritrotsitlarda antioksidant tizimning boshlang'ich parametrlari va ko'krak bezi saratoni bilan og'rigan bemorlarning plazmasidagi o'rtacha massa molekulalarining darajasi aniqlandi. Taqqoslash guruhi va asosiy guruhdagi antioksidant tizim holatini tahlil qilganda, o'rganilayotgan fermentlarning faollik darajasida sezilarli farqlar yo'q edi. SOD faolligini taqqoslash shuni ko'rsatdiki, ko'krak bezi saratoni bilan og'rigan bemorlarda bu ko'rsatkich 1,5 baravar yuqori. normal ($p < 0,05$). Ko'krak bezi saratoni bilan og'rigan bemorlarning eritrotsitlarida katalaza faolligi ham normal darajaga nisbatan oshdi va normaning 120% ni tashkil etdi ($p < 0,05$). GPO tomonida asosiy va taqqoslash guruhlarida ferment faolligida

sezilarli o'sish kuzatilmadi. O'rganilgan bemorlarning guruhlarida leykotsitlarning umumiy tarkibi normal qiymatlarga nisbatan biroz kamaydi.

Xulosa. Nisbiy tarkib bo'yicha normadan limfotsitlarning umumiy soni 80,0%, mutlaq ko'rsatkichlarda - 68,8%. Mutlaq qiymatlarda etuk T-limfotsitlar soni kamaydi va normaning 65,3% ni tashkil etdi ($p < 0,05$). T-yordamchi hujayralarining mutlaq va nisbiy tarkibida sezilarli pasayish kuzatildi, bu mos ravishda 73,5% va 43,0% ($p < 0,05$) ni tashkil etdi. T-sitotoksik/bostiruvchi hujayralar miqdori odatdagi qiymatlardan sezilarli darajada farq qilmadi. IRI (CD4+/CD8+) ning 45,5% ga kamayishi T-yordamchi hujayralar sonining ustun pasayishi bilan bog'liq. NK hujayralarining mutlaq tarkibi normaldan 46,2% ga kamaydi ($p < 0,05$).

References:

1. ФШ Халикова, ЛЖ Султонова, УС Мамедов, ШБ Баратова Диагностика и лечение рецидивов рака молочной железы // Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences 2
2. X.Feruz. Current concepts of breast cancer risk factors // International journal of philosophical studies and social sciences 1 (3), 57-66
3. F Sh Halikova, GF Makhmudova Pathomorphological Changes Occurring in the Spleen as a Result of External and Internal Factors // INTERNATIONAL JOURNAL OF HEALTH SYSTEMS AND MEDICAL SCIENCES 1 (5), 132-137
4. ФШ Халикова, ГХ Мукхидова МАСТОПАТИЯ И ПРОФИЛАКТИКА РАКА МОЛОЧНОЙ ЖЕЛЕЗЫ КАК МЕЖДИСЦИПЛИНАРНАЯ ПРОБЛЕМА // Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences 2
5. F Sh Halikova, GF Makhmudova Morphological Character of Breast Cancer Markers // Research Journal of Trauma and Disability Studies 1 (11), 13-19
6. KF Sharofovna, AK Narzullayevich Early Diagnosis and Treatment of Gastric Cancer in Modern Oncology IJTIMOIIY FANLARDA INNOVASIYA ONLAYN ILMIIY JURNALI 1 (4), 46-50
7. F Sh Khalikova, US Mamedov, Advantages of Magnetic Resonance Computer Tomography in the Diagnosis of Thyroid Cancer //Pindus Journal of Culture, Literature, and ELT 9, 80-84
8. KF Sharopovna AN Narzulloyevich, MG Fazliddinovna, Comparison of the results of modern methods of treatment of elderly women with breast cancer //Eurasian Medical Research Periodical 3, 9-15
9. UmidSunnatovichMAMEDOV, FS KHALIKOVA Influence of changes in the intestinal microflora after gastrectomy and correction methods // Annals of the Romanian Society for Cell Biology, 1922-1926
10. ФШ Халикова ХН Абдуллаев, ЖР Нуров, , УС Мамедов Непосредственные результаты хирургического лечения больных раком желудка // Проблемы биологии и медицины, 115
11. Sh K. F. et al. Advantages of Magnetic Resonance Computer Tomography in the Diagnosis of Thyroid Cancer //Pindus Journal of Culture, Literature, and ELT. – 2021. – Т. 9. – С. 80-84.
12. UmidSunnatovichMAMEDOV J., KHALIKOVA F. S. Influence of Changes in the Intestinal Microflora after Gastrectomy and Correction Methods //Annals of the Romanian Society for Cell Biology. – 2021. – С. 1922-1926.
13. KF Sharofovna NJ Rahmatovich, LONG-TERM RESULTS OF SURGICAL TREATMENT

PATIENTS WITH STOMACH CANCER // Вестник науки и образования, 85-90

14. KF Sharofovna MASTOPATHY AND BREAST CANCER PREVENTION AS AN INTERDISCIPLINARY ISSUE // IJTIMOYIY FANLARDA INNOVASIYA ONLAYN ILMIY JURNALI, 118-126

15. ФШ Халикова СРАВНИТЕЛЬНАЯ ОЦЕНКА ХИРУРГИЧЕСКОГО ЛЕЧЕНИЯ РАКА ЖЕЛУДКА ОСЛОЖНЕННОГО КРОВОТЕЧЕНИЕМ // BARQARORLIK VA YETAKCHI TADQIQOTLAR ONLAYN ILMIY JURNALI 1 (5), 181-188

16. KF Sharofovna Mastopathy is a Modern View of Pathology // EUROPEAN JOURNAL OF INNOVATION IN NONFORMAL EDUCATION 3 (5), 114-117

17. KF Sharofovna Immunohistochemical Characteristics of Nodular Mastopathy // INTERNATIONAL JOURNAL OF HEALTH SYSTEMS AND MEDICAL SCIENCES 2 (5), 232-236

18. KF Sharofovna Prognosis of Breast Cancer in Menopausal Women Based on Immunohistochemical Markers // AMALIY VA TIBBIYOT FANLARI ILMIY JURNALI 2 (5), 277-280

